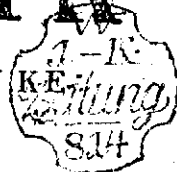

MAGYAR KURIER

IA' FELSÉGES CSÁSZÁR ÉS APOSTOLI KIRÁLY
GYELMES ENGEDELMÉBŐL.

Indúlt Bétsből, Kedden, Május 10-dik napján, 1814-dik esztendőben.

Béts.

Mária Luisa Auszriai fő Hercege Asszony, Fels. Urunknak kedves leánya, egynéhány esztendőig volt Frantzia Királyné, most Pármai és Piacentzai Hercege Asszony Frantzia Országot oda hagyván, minden órán ide váratik, és egy darabig a' Schönbrunni (Szépkúti) Csász. Kastélyba fog lakni. Mivel számos udvari tisztekkel és szekerekkel utazik, előre parentsolatot küldött ide Eő Felsége, hogy a' lineán sem tselédjei, sem szekerei meg ne vizsgáltsanak.

Frantzia Birodalom.

A' 27-ik és 28-ik Aprilisi Frantzia levelek szerint, 18-ik Lajos Király Frantzia Országba már megérkezett. Ezen Frantziákra nézve igen örvendetes történetről, *Calaisból* Picardiának fő városából Aprilis 24-ikén következendőképen írnak: 18-ik Lajos Király Eő Felsége végtére közinkbe ékezett. Ezen szerentsés történet következő módon adatik elő. Reggel, úgymond, igen háborgós volt: a' tenger, s az idő hideg, hanem dél felé enyhülni kezdett. Végtére megjelent a' Király, a' ki a' Kir. hajó fedelén volt, hat linea hajóktól és több fregátoktól körülvetve. Allig érkezett ez a' hajó a' tengerpartjához, midőn már sokan, a' kik tsajkákon

érkeztek vala oda, a' Király hajója fedelére ugrándoztak. — A' Király, a' ki egy kevéssé a' podagrában szenvedett, az Angulémi hercege asszonnyal, a' Conde és a' Bourbonni herceggel a' hajóbol kiszálván egy fedeletlen kotsiba ültek, mellyből az oda gyült nép a' lovakat kifogván egyesesen a' templomhoz vonták, mellyben az alkalmatossághozképpest húzó *Te Deum laudamus* tartatott. — Képzelní is allig lehet az oda gyült sokaságot, a' kik közt Anglusok is számosan voltak, s mindnyájan fejeér kokárdát szúrtak süvegeikre; s szüntelen ezt kiáltozták: *Éllyen a' Frantzia és Navarrai Király! Éllyen 18-ik Lajos! Éllyenek a' Bourbonok! Éllyen a' régen óhajtott Lajos!* — Eő Kir. Felsége azt akarta, hogy minden jelen voltak eleibe botsáttassanak: Engedjete, *úgymond*, minden Frantziákat hozzám közelíteni, mindnyájan az én fiaim. Mindenek meg elégedve mentek el előlle. A' Frantzia katonaság is különös hajlandósággal viseltett a' Király éránt. — Az a' hajó, mellyen Eő Felsége Angliából Frantzia Országba vitett, még volt aranyozva. — A' Kalaisi kikötőhelyben és Anglus hajókon volt ágyúkból egynéhány salve adatott.

Erról a' kellemetes történetről minden katonai osztályoknak Commendánsif tudósította a' Cherburgi kikötőhelynek Commendánsa Controadmirál *Troude*, a' ki

Április 15-ikén onnan Angliába küldetett, és a' kit 18-ik Lajos Király a' Sz. Lajos vi-tézi Rendjének keresztjével megajándéko-zott. — Párisban igen nagy és pompás ké-születek tettek a' Királynak illendőképén való fogadására.

Párisban csak nem minden nap sok fő rangú tiszték jelentik magokat a' Provisoria Kormányshéknél arra nézve, hogy ők készek a' 18-ik Lajos Király hítségére meg-esküdni. — A' Rivoli herczeg (Marsal *Massena*) a' 8-ik katonai osztálynak fő ve-zére, és Tuloni Gubernátor, következendő foglalatú levelet küldött a' Párisi Provisoria székhöz: „*Uraim! a' Provisoria Országglóshéknak tagjai!* Vettem a' Kigyel-metek e' folyó hólnap 10-dikén hozzám küldött leveleket, véghetetlenül köszönöm a' Kigyelmetek hozzám mutatott jó indulat-jokat, melyet hazám szeretetére nézve erná-tam bizonyítanak, minden kívánságom ab-ba határozódik meg, hogy hazámat boldognak lássam. Uraim bizonyosak lehetnek Ki-gyelmetek arról, hogy minden szorgalma-tosságotam 's öröklődésemet arra fogom fordítani, hogy Frantzia Országának Tu-loni kis hajóserégét, a' fegyveres tárat, és a' várost is meg tarthassam; Semmi más kívánság nem mozog szívemben, hanem hogy azon szerentsétlenségnek végét érhes-sem, melyet Frantzia Ország szenved. Hidjék el Kigyelmetek, hogy mindent vég-be viszek a' mi töllem kitélik, hogy pol-gár társaimnak hozzám való szereteteket és bizodalmaikat állandóul fenntarthassam.

Az én reám bízott vezérlés minden tselekedetemnek sinor mértéke fog lenni, hogy minden ellenség ellen védelmezhes-sem hazámat, és Frantzia Országának leg szebb tengeri birtokát megtarthassam, min-den gondoskodásomnak tárgya e' fog len-ni. — Uraim! a' Provisoria Országglóshé-knek tagjai! az én állapotom súlyos, elég legyen ezt Kigyelmeteknek meg mondani, hogy én a' jelenvaló politika dolgokról világosabb magyarázat nélkül szűkölködök,

mint jó Frantzia békességet és tsendességet kívánok a' Hazának. — Reménylem, hogy oktatást fogok az én további kötelességem-ről venni, hogy Kigyelmeteknek, mint bajtársaimnak megmutathassam, hogy min-denben, a' mi töllem kitélhetik, az új dol-goknak megerősítésére, mellyeket én is elfogadok, valamiben szolgálhassak. — Kélt *Tulonban* Április 16-ik napján, 1814-ik eszt. *Massena* Rivoli herczeg.

A' Fels. Austriai Császár, így szólunk a' Párisi Zsurnálok, ezen városnak minden ritkaságait megnézi megvizsgálja. Azon alkalmatossággal, midőn a' ritka pénzek-nek tárat [*Hotel de la Monnaie*] meglátogatta volna, annak emlékezetére kü-lönbkülömbféle arany és ezüst medaillák, avagy emlékeztető pénzek verettettek, mel-lyek közül néhányak nagyobbak, néhányak kissébbek voltak. A' nagyobbak 5 frankot nyomnak, néhányak annak harmadrészt, mind a' két rendbélieknek első oldalára egy golyóbis három liliommal van met-tve illy réáírassal: *Gallia reddita Europae*, az az, *Frantzia Ország Európának vissza adatott*, 1814, a' hátulso részére, a' kép helyén ezek a' szók vagynak bémettve: *Ange de Paix*, az az, *Békesség Angya-la*, köröskörül a' pénzen: *François l'Em-pereur d'Antriche*, az az, *I. Ferentz Aus-triai Császár*, az allyán pedig a' mettző-nek a' neve (Tiolier) és Páris.

A' múlt Április 22-ikén reggel, Fel-séges Urunk a' Párisi igen híres Biblioté-kát is meglátogatta, annak minden részét megjárta, és az abban lévő megbetsülhe-tetlen kintsét, nem mint Monárka, ha-nem mint a' tudományoknak valóságos ha-rátya, megvizsgálta. Az azon könyvtár-ban lévő régi írott könyvek Eő Csász. Kir. Felsege előtt idegenek nem voltak, leg nagyobb figyelmetességgel viseltetett az ott találtatott nummismák és metzett kö-vek eránt. Minekelőtte a' Bibliotékából

És Felsege el ment volna, amaz igen híres Parisi képfaragónak *Houdon*-nak műhelyét is meglátogatta, és különböző-különb-féle remek munkáit megnézte's megvizsgálta.

A' Versailli dámák, az oda való nemzeti Gárdistáknak, egy Frantzia tizmerekkel fekékesített zászlót ajándékoztak, melyet az oda való Püspök, azon osztálybéli Prefectusnak és sok polgári's hadi tisztviselőknak jeleulétkben, a' múlt Aprilis 19-ik napján fel is szentelt vala.

A' Párisi és több Frantzia Országi Zsurnalisták, sok mindenféle apróságokat hoznak elő *Napoleon* volt Frantzia Császárról. — Montargisból az Orleánsi Hertzegnégnek népes városából azt írják, hogy midőn az Elba szigete felé azon városon keresztül utazott volna, magát úgy viselte, mintha a' rajta történt szerentsétlenséget könnyen szenvedte volna. Az ő hat lovas kotsiját 25 lovas katona kísérte, ő utánna mentek egy Austriai, Orosz, Frantzia, Anglus és Prusszus kotsijások, mindenik hat hat lovas kotsiját követtek a' *Napoleon* udvari tisztségű székereken. Az a' gyalog testőrző sereg, melly kvártélyban ott fekszik, fegyverbe öltözködve tiszteletére kiállott, és noha a' *Napoleon* szerentsétlensége előtte itokban nem volt, még is mindazáltal úgy viselte magát, hogy sem jóváhagyásának, sem kedvellenségének semmi jelet nem mutatta. Maga *Napoleon* is a' városon keresztül utazván az őtet néző népet barátságosan köszöntötte. Fr. Generál *Bertrand* vele egy kotsiba ült, és ő több szomorúságot mutatott *Napoleon*-nál.

Minekutánna az uralkodó széktől megfosztattott volna *Napoleon* és 18-ik Lajos hivattattott volna a' megtartó Tanátsból a' Fr. Királyi székbe, Pontaneblóban ígyszóltott Bonaparte: Ha jól meg gondolom, más formán a' dolgok nem mehettek, tudálom, hogy eddig is így folyhattak, jobb véget érni nem lehetett. Jól tselekedtek a' Párisiak, hogy 18-ik Lajost vissza hív-

ták, én ezt a' Fejedelmet, mások leírása után, jól esmértem, ő derek, elmes és tudós ember, minden indulatosság nélkül való, és minden előítélet nélkül üres, éppen, ooly Királyt kívánnak a' jelenvaló idők, jól tudom, hogy a' Frantziák őtet szeretni fogják, annak idejében magam is szerettem volna Generálisa lenni.

A' Bázeli tudósítások szerint, a' Fels. Frantzia Császárné *Mária Louisa*, herczegfiával együtt, e' folyó Majus 2-dik napján váratott azon városba, kinek számára azoda való gazdag pénzváltó *Fischer* háza volt rendeltetve. Ennek házában lakott a' Fels. Austriai Császár is ott való mulatása alatt. A' nevezett Fels. Asszonynak elfogadására, és a' Rajna vizen való által kísérésére a' Kimmayer huszá regementjének egy osztálya küldetett.

Hadi Történetek és Környüállások.

1. *Északi Német Országban.*

A' Magdeburgi erősséget néhányhónapoktól fogva zárva tartott Prussziai Kir. hadi seregeknek fő vezérjek, Generális *Tauernin*, az azon erősségben volt katonaa őrizetfel alkura lépett, melly szerint azon őrizet a' Frantzia új Kormányzseket meg- esmérte, 18-ik Lajos Királynak meghódolt, a' fehér kokárdát süvegére fel rakta, és egy Pr. tisztet egy Prusszus tiszt társaságában Párisba küldött, mind azért, hogy a' provisoria Kormányzsekeknek magát kijelentse, mind pedig azért, hogy parantsolatot vegyen a' Magdeburgi erősségnek általa- dása eránt. Ezen alkú szerint ugyan még ott marad a' Frantzia katonaság, de ennekutánna a' maga költségén fog élni, és valamint a' szárazon, úgy a' vizen való útát is felnyitva az utazóknak.

Másképen folvna a' dolgok Hamburgban, a' mint a' Brémai 20-ik Aprilisi tudósításokból bizonyosan tudjuk. Párisvá-

rosának a szövetséges hadi seregek által lett elfoglaltatása, és Napoleon Császárnak uralkodó székétől lett megfosztatása után mindjárt tulajdon kezével írt levelet küldött Gróf *Bennigsen* a Hamburgot zárva tartó Orosz és Prusszus hadi seregeknek fő vezérek *Davoust* Fr. Marsalhoz, mellyben Frantzia Országnak jelenvaló állapotját, és az uralkodó székben történt változást szemel elcibe terjesztette, 's megkérte, hogy azon sok inséget szenvedett várost többé ne sanyargassa, hanem mint több Frantzia vezérek az ártatlan vérontástól szünnyön meg. Kévs napokkal azután a Párisi Provisoria Kormány szék is levelet küldött egy Kurir által *Davoust* Marsalnak, mellyben ötet a Frantzia Országban történt változásokról tudósította, és arra bírni igyekezett, hogy a több Frantzia Marsalok példájokat követvén, ő is szünnyön meg az ellensegeskedéstől, és igyekezzen hazájának boldogságát eszközteni. A provisorია Kormányzések ezen levelét Gróf *Bennigsen* az Orosz Császár testőrző seregének egy kapitányja, és Prusszus Oberster *Busch-Munich* által *Davoust* Marsal kezébe szolgáltatta, mellyre ő illy írott választ küldött, hogy az ő Császára és Királya *Napoleon* semmi parantsolatot nem küld Orosz tisztek által, következésképen a' nekie küldött leveleket sem el nem veheti, sem fel nem szakaszthattya. Azomban a' dolgoknak mivolta a' leg szorosabb policia vigyázat mellett is kivilágosodván, sok Frantzia tisztek es közemberek, a' hol tsak módot találnak, *Davoust* Marsaltól elpártolnak, maga pedig a' Marsal, a' Hamburgi Bankban levő pénzt erőszakosan elviteti, és az oda gyűjtött sok efeséget óltsó áron eladattya, és a' mint írják,

feleségével, gyermekivel, és gyűjtött kincsével Amerikába menni szándékozik.

Mihelyt Gróf *Bennigsen* *Davoust* Marsaltól a' tagadó választ vette, mingyárt a' város körül 20 fejer zászlót függesztetett ki, 's annak szorossan leendő ostromlására a' készüléket megtétette, melyről *Davoust* Marsal tudósítatván egy hadi tisztet küldött a' városon kívül fekvő Orosz táborba, olly maga ajánlásával, hogy azon erősséget Gróf *Bennigsen* Orosz Generálnek készleszen által adni.

2. Olasz Országban.

Az Olasz Orzági Cs. Kir. armádától tegnap előtt ide érkezett Kurir által arról tudósította Cs. K. Feldmarsal Gróf *Bellegarde* a' Bécsi Cs. K. hadi Tanácsot, hogy minekutána F. M. Lajt. Gróf *Neiperg*, az Olasz Orzági Armádának előjáró seregével Aprilis 26-ik napján a' *Pizzighetoni* erősséget elfoglalta volna, azon hólnap 28-ikán, Majlandba az oda való lakosoknak örvendező kiáltásai között hé marsirozott. Azon napon költöztek ki az Olasz Orzági hadi seregek is Mantuából, és oda is sok *Éltyen Ferentz Császár* kiáltások közt marsirozott bé a' *Mayer F. Mar. Lajtinánt* osztály serege; az oda való municipalitás, avagy polgári tisztviselők nagy örömmel és szivességgel fogadták a' Csász. Kir. katonaságot. Ennekfelette a' Feldmarsal *Bellegarde* és *Borghese* Herczeg közt végbe ment meggyezés szerént, a' Piemonti Herczegségbéli erősségek is, nevezetesen az *Alessandriai*, *Turini*, *Casalai*, és *Fenestrellesi* várak is kaput nyitottak a' Gróf *Nugent* Generális vezérlése alatt lévő hadi népnek. Maga a' nevezett Feldmarsal fő hadiszállását Majlandba tette által.

Május 7-dik napján adtak 100 Forint Huszas pénzért 208 forintot Válló-tzedulában.

D. D. S.